***Оперативна інформація щодо фітосанітарного стану сільськогосподарських рослин у господарствах Херсонської області станом на 28.08.2026***

***Соняшник*** – достигання. Діаметр кошику в середньому становить 17 см. Стан посівів задовільний.

***Кукурудза*** – молочна, воскова, повна стиглість.

***Овочеві –*** *томати: посівні* – зелена, повна стиглість, *розсадні* – повна стиглість; *капуста* – збирання; *кавун* – збирання, достигання плодів.

***Плодові дерева*** – достигання плодів.

***Виноград –*** плодоутворення

За даними Херсонського обласного центру з гідрометеорології на Херсонщині у ІІІ декаді серпня спостерігалась суха, малохмарна та спекотна погода.

**Тривалість сонячного сяйва** за даними Агрометеорологічної станції Херсон склала 118 годин, що на 18 годин більше норми.

**Середня декадна температура повітря** становила +22,6-23,1°, що в межах кліматичної норми (1991-2020 рр.).

**Максимальна температура повітря** підвищувалась у найтепліший день до +36-38°.

**Мінімальна температура повітря** знижувалась у холодніші ночі до +13-14° тепла.

**Поверхня ґрунту** в денні години нагрівалась до +60-63°, в нічні години охолоджувалась до +11-12°.

**Середня декадна температура ґрунту** на глибині 10 см становила +26°.

**Кількість опадів.** Без суттєвих опадів.

**Середня відносна вологість повітря** становила 48-50%, середній дефіцит вологості повітря за декаду - 12 мм (норма 9 мм). Упродовж 6-8 днів відносна вологість повітря в денні години знижувалась до 30% та нижче. Із суховіями відмічалось 5-7 днів.

**Вітер** переважав південно-західний, 7–12 м/с.

Агрометеорологічні умови протягом декади продовжували ускладнюватись дефіцитом опадів, низькою вологістю повітря та суховійними явищами. Ґрунтова та повітряна посуха поширювалась та поглиблювалась. У соняшника на спостережних ділянках спостерігалась щуплість насіння (пустозерність). Цьому сприяли високі температури повітря понад +30-35° під час цвітіння соняшнику, які призвели до теплового стресу, стерилізації та швидкої загибелі пилку, що може призвести до недобору майбутнього врожаю.

**Багатоїдні шкідники**

Триває доживлення комах, парування та відкладання яєць самицями у ворочки сарановими. Заселено 100% обстежених площ місць резервації (неорні землі, балки, пасовища). ***Стадні види*** (італійський прус, перелітна сарана) відмічають за середньої чисельності 0,5-2,0 екз./м$^2$. Середня чисельність саранових ***нестадних видів*** становить 0,5-3,0 екз./м$^2$, максимально 5 екз./м$^2$.

Триває заляльковування гусениць ***лучного метелика*** ІІ покоління. Одночасно на неугіддях з квітучою рослинністю відмічено слабкий літ метеликів ІІІ покоління. На 10 кроків злітає 1 метелик. Гідротермічні умови у даний період не сприяють розвитку шкідника.

В посівах просапних та овочевих культур закінчується живлення гусениць листогризучих совок другого покоління. Гусеницями совок заселено від 15% до 40% обстежуваних площ посівів кукурудзи, соняшника та томатів, середня чисельність гусениць складає 0,5-1,5 екз./рослину, максимально 2,0 екз./рослину, пошкоджено від 5% до 10% рослин в слабкому та середньому ступені. Розпочався літ метеликів листогризучих совок ІІІ покоління – ***бавовникової та совки-гамми***. Середня чисельність метеликів на світлові пастки коливається від 1 екз./світло пастку до 2 екз./світло пастку за ніч.

Продовжується літ, яйцекладка, відродження гусениць ***озимої совки*** ІІ покоління та інших підгризаючих совок (окличної). Середня чисельність метеликів на світлові пастки коливається від 1 до 2 екз. на світло пастку за ніч. Гусениці озимої совки другого покоління за чисельності 0,6 екз. на кв. метр виявлені на парових полях, стерні злакових та просапних культурах.

Гідротермічні умови у даний період не сприяють розвитку шкідника.

У посівах кукурудзи закінчується розвиток і живлення гусениць ***стеблового (кукурудзяного) метелика*** І покоління. Шкідником заселено до 20% площ та до 3% рослин, пошкоджено від 1,5% до 3% рослин. Чисельність гусениць середня - 0,7-0,9 екз./рослину максимальна 1,0 екз./рослину.

Одночасно продовжується слабкий літ, яйцекладка та відродження гусениць ***стеблового (кукурудзяного) метелика*** літнього покоління. Гідротермічні умови у даний період не сприяють розвитку шкідника. Враховуючи фізіологічний стан рослин, ІІ покоління стеблового (кукурудзяного) метелика шкоди рослинам кукурудзи не завдасть.

***Мишоподібні гризуни*** в даний час зосереджуються в місцях резервації - неорні землі, покинуті землі, сади, лісосмуги, пасовища, обочини доріг. Триває їх міграція на незорані площі озимих зернових. Чисельність гризунів на стерні зернових колосових становить 0,5 – 1 жилих колоній на 1 га. В подальшому за сприятливих погодних умов (помірних температур та вологи) кількість жилих колоній зростатиме.

В місцях резервації (лісосмуги, узбіччя доріг, неугіддя, що межують з полями) гризуни переживали несприятливі умови. До місць розселення вони мігрують в пошуках їжі і кращих умов існування та розмноження. Втрати врожаю при збиранні, поверхневий чи нульовий обробіток ґрунту, нехтування зяблевою оранкою, своєчасним прибиранням післяжнивних решток, повсюдне порушення сівозміни за сприятливих погодних умов – сприятимуть масовому розмноженню гризунів.

Першочерговими в обмеженні чисельності шкідника залишаються профілактичні агротехнічні заходи: знищення бур’янів, своєчасна зяблева оранка, що позбавляє гризунів корму та надійного сховища.

**Шкідники озимих зернових культур**

Жуків ***хлібного туруна (жужелиці)*** виявлено на 5% площ після озимої пшениці за середньої чисельності 0,3 екз./м², максимально - 2 екз./м².

***Клоп - шкідлива черепашка*** перелетів у місця зимівлі (лісосмуги), де його чисельність складає 0,3-0,6 максимально 1,0 екз./м$^2$, при заселенні 20% обстеженої площі.

**Шкідники та хвороби кукурудзи**

У посівах кукурудзи пізніх строків посіву продовжується харчування гусениць різних віків ***бавовникової та інших листогризучих совок*** II покоління на качанах кукурудзи, заселено до 25% обстежених площ, за середньої чисельності – 1,2 гус./рослину, максимально 2,0 гус./рослину, при заселенні в середньому –2% рослин та 2% качанів, максимально – 3%.

Живлення гусениць ***стеблового кукурудзяного метелика*** спостерігається на 20% обстеженої площі, пошкоджено 3% рослин та 2% качанів у слабкому ступені. Чисельність личинки склала 0,9 екз./рослину.

**Пухирчастою сажкою** уражено 3% площ посіву кукурудзи, у середньому - 0,2% рослин. Розвиток хвороби – 2%.

**Летючу сажку** виявлено на 1% обстежених площ, уражено поодинокі рослини, розвиток хвороби – 2%.

**Шкідники та хвороби соняшнику**

Подекуди в пізніх посівах соняшнику продовжують шкодити ***гусениці бавовникової, гамми та інших совок***, середня чисельність яких 0,5-1,0 екз. на рослину, максимально 2,0 екз/рослину. Вони заселили до 25% обстежуваних площ, пошкодивши до 2-5% рослин.

На рослинах соняшнику, за чисельності 1 колонія на гектар, продовжують шкодити ***геліхризові попелиці,*** якими заселено та пошкоджено від 5% до 10% рослин, на 40% обстежуваних площ. Засихання нижнього листя сприяло зменшенню заселених площ та рослин.

Спекотна, суха погода сприяє активності ***павутинного кліща*** на рослинах соняшнику. Заселено 20% площ посівів та 2% рослин соняшнику, за середньої чисельності 3 екз./лист, максимально 7 екз./лист.

**Несправжньою борошнистою росою (пероноспорозом)** уражено до 5% рослин на 10% обстежуваних площ, розвиток хвороби 1%.

**Альтернаріоз** виявлено на 25% площ. Уражено у середньому 1,5%, максимально - 3% рослин, з розвитком хвороби - 1%.

**Фомозом** уражено 18% обстежених площ посівів, у середньому - 1% рослин, максимально - 2%, розвиток хвороби – 1,5%.

На посівах соняшнику **септоріозом** уражено 10% площ, рослин у середньому – 1%, максимально - 2% рослин, з розвитком хвороби – 1,5%.

**Шкідники та хвороби овочевих культур**

Личинки нового покоління ***колорадського жука*** шкодять на рослинах баклажанів, пізніх томатів та картоплі літньої посадки. Заселено у середньому 3% рослин, максимально - 6 за середньої чисельності 3 лич./росл., максимально – 6 лич./росл.

На 50% незахищених площ пізньої капусти шкодять гусениці ***капустяної совки*** (0,9 екз/рослину), ***капустяної молі*** (2-5 екз/рослину), осередково ***білокрилки.*** Зростає чисельність та шкідливість ***попелиці***, які продовжують свій розвиток на 5%, максимально 10% рослин. Триває літ метеликів капустяного білана III покоління, розпочалося відкладання яєць. У полі зору налічено 1 метелика, максимально – 2.

На ***баштанних культурах*** триває живлення ***трипсів*** та ***попелиць***, середня чисельність 3,0 екз/рослину, максимально до 5,0 екз/рослину, пошкоджено 2-5% рослин. 5% рослин баштанних культур на 10% обстежених площ заселені ***звичайним павутинним кліщем.***

**Фітофторозом та альтернаріозом** уражено 25% обстежених площ картоплі та томатів, у середньому - 1% рослин, максимально - 3%, розвиток хвороби – 1,5%.

**Верхівкову гниль** виявлено на 25% площ томатів, уражено у середньому 1,5% рослин та 3% плодів. Розвиток хвороби – 2%.

Рослини баштанних культур уражені **антракнозом** на 15% обстеженої площі, уражено 3% рослин в слабкому ступені.

**Бактеріоз** на огірках уразив 3% рослин, у середньому – 5% листя, розвиток хвороби - 2,5%.

Скрізь у приватному секторі томати за чисельності 0,5-0,7 екз/м$^2$ пошкоджують гусениці ***совок (городньої, бавовникової, карадрини)***.

**Шкідники та хвороби плодових культур**

Відмічено літ метеликів ***яблуневої плодожерки*** III покоління.

Закінчується живлення гусениць ***сливової плодожерки*** II покоління. Триває заляльковування гусениць шкідника. Пошкоджені плоди виявлено на 15% дерев, пошкоджено 1–7% плодів на деревах.

У плодових садах триває шкодочинність личинок кліщів: червоного плодового, бурого та глодового. У незахищених садах приватного сектору кліщами заселено до 60% дерев. Середня чисельність становить: червоного -2,3 екз./лист, бурого - 1,2 екз./лист, глодового - 1,0 екз./лист. Пошкоджено у середньому 5% листя, максимально – 10%.

**Моніліоз кісточкових** виявлений на абрикосі, вишні, черешні. Уражено у середньому 15% дерев та 3% молодих пагонів із розвитком хвороби -3%.

**Паршу яблуні** виявлено на 10% дерев. У середньому уражено 2% листя, максимально – 4, розвиток хвороби – 2%.

**Паршу груші** виявлено на 15% дерев. У середньому уражено 2% листя, максимально – 5, розвиток хвороби – 2%.

**Кокомікозом** уражено 10% дерев черешні, у середньому - 5% листя, максимально - 10%. Розвиток хвороби – 3%.

**Плодова гниль на яблуні** виявлена на плодах яблуні. Уражено 3% дерев, плодів уражено у середньому 1,5%, максимально - 3%, розвиток хвороби -2,5%.

**Шкідники та хвороби винограду**

В виноградниках продовжують шкодити гусениці ***гронової листокрутки і кліщі (павутинний, виноградний зудень).***

Триває літ метеликів, відродження та харчування гусениць ІІІ покоління ***гронової листовійки.*** Шкідником заселено 3% площі, 1% кущів, чисельність гусениць становить 1,0 екз. на кущ. ***Виноградний зудень*** заселив до 25% обстежених площ і до 5% кущів та 1-10% листя, чисельність становить 1, максимально – 3 екз./кущ, особливо у приватному секторі.

У занедбаних та загущених виноградних насадженнях, де не проводились обробки фунгіцидами продовжується ураження рослин **мілдью і оїдіумом. Мілдью** уражено 2-5%, максимально 10% кущів, до 10% листків. **Оїдіумом** уражено до 5–10%, подекуди в осередках до 15% кущів, 1–4% листя, 3-8% грон.